

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 2/14 aug.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompóse. La fia-care numeru se alatura o cóla de romanu.</p>	<p>Pretiuu pentru Austri'a pe jul.-dec. 5 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.-dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 31.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strát'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870</p>
--	--	--	--------------------	---	--	-------------------------------

Ni trebuescu dóue fonduri

pentru infintiurea teatrului natiunálu.

Comitetulu teatralu din Pest'a a proiectatu statutele pentru crearea fondului unui teatru natiunálu. Lasâmu altor'a desbaterea séu combaterea acestoru statute; noi ne vomu pune pre unu teramu, ce scapà din vederea comitetului.

Candu e vorb'a de teatru trebuie sê distingemu bine partea materiala de partea morala. Pentru ca unu teatru sê fia natiunálu, nu e de ajunsu, ca edificiulu sê fia ridicatu de natiune; ce folosu déca noi vomu infintiá scen'a si o vomu decorá, si déca sufletulu acestei scene nu va fi romanescu? Bucurescii si-au ziditu unu teatru si l'au numitu teatru natiunálu; dar de unde si pana unde acestu teatru e natiunálu, candu nu se represinta intr'insulu mai nici o piesa natiunala.

Va díce cine-va, câ prin limba se natiunaliséza piesele straine; neci decum. O scena natiunala trebuie sê interpreteze mai antâiu de tóte cugetarea si moravurile natiunii. Romanii, voindu sê aiba unu teatru romanescu, trebuie dar sê se ingrigésca de crearea literaturii dramatice.

Despre acést'a am avutu onórea a vorbí

si in anulu trecutú; am indresnitu a propune redigerea unui almanacu teatralu. Am vediutu insê cu dorere, câ connatiunali nostri asculta cu urechi surde asemene propuneri. Nu vomu mai repetá deci staruintiele nóstre personale, ci ne vomu adresá la comitetu, rogandu-lu sê iea dinsulu iniciativ'a pentru carea noi n'avemu si nu potemu avé destula autoritate.

Dar nici comitetulu n'o va scóte la capetu printr'unu singuru apelu cátra scriitorii nostri; câ-ci nóe ni place nepasarea in intreprinderile mari si natiunale. Energi'a nóstra dórme pana candu simte unu boldu care s'o descepte. Ei bine, comitetulu sê iea boldulu in mana si sê descepte somnuros'a energia literaria. Sê puna pre fia-care anu câte-unu premiu séu dóue pentru drame séu comedii natiunale. Acésta moméla va atrage si va prinde pescele in unditia. Premiile dandu-se din fondulu teatralu nu voru fi mari; ele voru fi privite mai multu ca o distinctiune decátu ca unu salariu. Câtú ostasi se lupta mai vitegesce pentru adeveratele interese ale patriei! Scimu bine, câ aceste mobile nu sunt pré morale, dar slabitiunea omeńsca le apróba si nu se potu delaturá.

Cugete comitetulu la acést'a si-lu asigurâmu, câ va contribuí multu la crearea fondului moralu alu teatrului natiunálu. Stimulandu emulatiunea, gustulu pentru literatur'a drama-

tica va cresce si se va desvoltá din anu in anu mai multu.

Sê trecemu acum la alta impregiurare totu asié de insemnata ca cea d'antâiu. Prestigiulu unei scene consista mai alesu in virtutea actoriloru. Cu câtu actorii voru fi mai artisti, cu atâtu profitulu publicului va fi mai mare. Dar pentru ca actorulu sê devina artistu, are lipsa de studiu, de studiu indelungatu si de exercitie dese. Ce impresiune ne va intipari scen'a nós-tra natiunala, candu vomu vedé gangaindu pre scandurile ei nisce diletanti fara multe cunoscintie de arte? Respuda-si fia-cine la acésta intrebare.

E bine, ce e de facutu? Comitetulu o scie mai bine decâtu noi, si ar fi mai de prisosu se-i impartesîmu opiniunile nós-tre. E detori'a comitetului a se ingrigi pentru crescerea unei trupe de artisti. Inse pentru acést'a se ceru spese, spese mari, pré mari pentru fondulu teatralu; mai alesu candu ar fi vorb'a, de-a tramine pre fitorii artisti prin Germani'a séu prin Franci'a. Dar nu; teatrulu din Bucuresci se bucura de unu cercu destulu de largu de artisti iuminati. Dni Millo, Pascali, Velescu etc., nu voru refusá neci-odata a se face profesori gratuiti ai eleviloru de dincóce de Carpati. Guvernulu Romaniei va scí subventioná la rendulu seu, fia cu câtu de pucinu, pre acesti elevi; unii din marii patrioti nu voru intardiá de-a creá câte unu stipendiu privatu in favórea scenei romane. Apoi Asociatiunile pentru cultur'a poporului romanu, de ce nu-si voru face si ele detori'a? Au dóra teatrulu natiunалу nu va fi o institutiune de cultura?

Éta dar câ nu e cu nepotintia ca fitorii nostri actori si actrice sê ésa dintr'o scóla romanésca. Spre acestu scopu nu ni se cere decâtu energi'a si devotamentulu.

Mai remane acum alta cestiune de tratatu; acést'a e recrutarea eleviloru. Scimu cá societatea nós-tra nu e inca curatita de prejudetie. Multi voru fi avendu minunate talente pentru scena, se voru refusá inse de-a se face actori suptu nevoiasulu pretextu de-a se degradá. Acést'a se póte intemplá mai vertosu din partea aceloruni juni ce se afla in carier'a studiiloru; câ-ci Romanulu, apucandu odata cartea in mana, nu mai viséza decâtu de domnia séu de popia. Sê ne luminâmu; sê ne convingemu, câ artea nu degrada ci inaltia; coturnulu nu face pitici, ci uriasi; soculu séu brodechinulu nu face mascarici, ci ómeni de talentu déca nu totu-de-un'a de genfu. Candu Romanii voru lapedá tóte prejudetiele in pri-

vinti'a acést'a, recrutarea eleviloru nu va mai intempiná neci o piedeca.

Sê finimu cu acestea, staruindu pre langa onorabilulu comitetu ca sê nu le tréca cu vederea. Pre langa fondulu materialu pentru infiintiarea teatrului, ne trebuesce unu fondu moralu spre ridicarea demnitáti natiunale a acestui teatru.

I. La pedatu.

Rundunic'a espatriatului.

Rundi'a cade de pre nucu,
Sosi tempulu sê me ducu,
Câ-ci tiranii me silescu
Tiér'a mea s'o parasescu.

Rundunic'a adi se duce
Si me 'nvita cu tonu dulce:

Vina, frate tu cu mine,
Me urméza 'n tieri straine,
Câ-ci in asta mandra tiéra
Iérna grea domnesce éra,
A ta clasica Mosia
Se tormenta in robia
Mani tirane o sfasia.

Unu infamu si cruntu caléu
A proscrisu numole teu;
Vina dar indepartare,
Câ-ci in óre de 'nristare
Ti-oiu cantá incetisioru
Alinandu cumplitu-ti doru.

Ér in dulcea primavéra
Re'ntornandu in asta tiéra
I voiu spune câ 'n suspine
Trece viéti'a de la tine,
Câ 'n tieri libere straine,
Tu ascepti cu 'ncredintiare
Sant'a dí de resbunare.

Ér candu sufletielulu teu
Va sborá la Ddieu,
Toturoru ce te-au iubitu
Le voiu spune c'ai moritu.

I. C. Dragescu.

Ultimele momente ale unei monarhii.

— Episodu istoricu. —

(Continuare.)

Numai in camer'a ce erá inmediatu langa cabinetulu unde se aflá famili'a regésca, se mai observá ce-va respectu si convenienti'a. Dar und'a mergea crescându, si peste pucinu va maná aceste argine ce maiestatea tronului a trasu in giuru de sine, si dupa aceea va spelá si tronul si dinastia.

Este aprópe amédia-di. Louis-Filipu din estasulu preripitu de mai nainte cadiu éra-si in apathi'a somnolenta; elu siedea intr'unu scaunu la ferést'a cabinetului seu; in giurulu lui se aflau dnii Thiers, Remusat, Duvergier, Beaumont, Lasteyrie si altii. Ducele Montpensier introduce in cabinetu pe dlu Cremieux, deputatu din stang'a, dar care nici pe departe nu scie cá si elu se afla scrisu in list'a republicana a unui guvern provisoriu. „Inca nu e nimicu — díse elu — séu celu pucinu nu e inca totu perdutu. Poporulu se va multumi cu reform'a de alegere, cu disolvarea camerei si cu unu ministeriu luat din stang'a. Ce se tiene inse de presenti'a dlui Thiers in ministeriu, mi pare reu cá trebe sê o spunu, ea nu insufla nici-o incredere in poporu.“

Omulu micu, bucurandu-se de siguru in intrulu seu, cá póte iesi din bunu timp cu pelea curata dintr'o situatiune atátu de critica, se întorce câtra regele si-i díce: „Sire, io sum gata a me retrage numai decátu.“

— Dar pe cine-mi recomendi de primu-ministru, dle Cremieux?

— Pe Odilon Barrot, care sê fia insarcinatu a-si luá colegi din opozitiune.

— Fia! Chiamati pe dlu Fain, ca sê scria numai decátu ordinulu!

— Mi-concedeti, Sire, inca o observatiune?

— Vorbiti.

— Cine v'a recomandat sê incredintiati comand'a suprema maresialului Bugeaud, acel'a, Sire, v'a datu celu mai reu conciliu.

— Pe cine ai pune dta in loculu lui Bugeaud?

— Pe maresialulu Gérard.

— Fia!

Cremieux iese ca sê anuncie aceste concessiuni, ér Louis-Filipu se adreséza câtra omulu micu cu cuvintele sarcastice: „Ei, vedi scum-

pulu meu Thiers; dta dar nu esti mai pucinu nepoporalu decátu mine?“

Dlu Fain scris ordinulu, generalulu Trézel, singurulu care din membrii ministeriului Guizot mai remasese inca in Tuilerie, stá gata sê contrasemneze, si Louis-Filipu chiar luase pén'a in mana sê subscria — candu din directiunea palatului royal dintr'odata o lovitura de puscaturi cutrierà si aerulu si palatulu si inimele ce erau acolo. O lupta selbatica se incinse in giuru de Château d'Eau. In acel'a-si momentu, dlu Emilu de Girardin agitat si in fug'a cea mai mare intra in cabinetu cu o charitiutia tiparita in mana.

— Ce e, dle de Girardin? — întrebà regele inspaimantatu.

— Aceea, Sire, cá omenii v'a facutu sê perdeti timpu fórte scumpu. Ori veti voi sê ve opuneti revolutiunii cu tóte poterile, ori sunteti gata la cele mai mari sacrificie — in totu casulu minutele sunt óre, si déca veti perde unu minutu, intr'o óra nu va mai fi in Franci'a nici rege, nici dinastia.

— Ce este dar de facutu?

— A abdíce, Sire, a abdíce in favórea regentiei ducesei de Orleans. Éca o proclamatiune, care pentru a castigá din timp, amu lasatu a se tipari. Ea suna: „Abdícerea regelui. Regenti'a ducesei de Orleans. Disolvarea camerei. Amnestia generala.“

Pana la atát'a ajunsese dar lucrulu, cátu unu scriitoriu de diurnale, unu Emile de Girardin, se potea aruncá de quasi-dictatoru si cu o fléndura de chartia tiparita potea sê dispuna despre sórtea Franciei...

— Déca este asié, Sire — díse ducele de Montpensier, care nu se potea asemená intru nimicu cu fratele seu — déca stá lucrulu asié, apoi nu trebe intardiatu. Multiamesce!

Betranulu rege nu mai scia de sine; elu erá ca unulu ce de diumetate este innecatu, si se lasá a-lu duce undele; elu díse intr'unu modu cu totul mechanicu: „Io totu-de-una amu fostu unu principe carui i-a placutu pace; io abdícu.“

Abié ce díse Louis-Filipu aceste cuvinte, si mai toti cáti erau in cabinetu, temendu-se sê nu véda Tuileriele inca unu 10 augustu, stetera de dlu Girardin, sê publice abdícerea. Elu si iesi indata si grabi câtra palatulu royal, dar nunciulu lui resuná neaudítu si fara efectu in sgomotulu luptei ce se petrecea in giuru de Château d'Eau, si s'a vediutu constrinsu sê se reintórea Deodata cu elu paresise cabinetulu regescu si ducele de Nemours, si se duse in

curtea palatului, unde dechiară oficirilor ce se adunaseră în giuru de elu: „Domnii mei, regele a abdîsu în favorulu contelui de Paris. Duces'a de Orleans are reginti'a.“

Dupa ce se dechiarase regele, cã abdîce, se redicã ostenitu de pe scaunu, si deschise usi'a de la salonu unde se aflã regin'a, duces'a de Orleans si celelalte princesse. Ansióse si agitate vinu femeile în cabinetu.

— Eu abdîceu — dîce betranulu.

— Nu — dîse regin'a furiósa — dta nu vei abdîce!

Si betranulu éra-si se lasã în fotoliulu seu de langa ferésta, si si-rediamã amendóue manile pe genunchi. Damele lu-incungiura; si acestu cercu micu este incungiuratu de altulu mai mare; unu mestecu pistritiu de oficiri, deputati si ómeni de curte. În tacere turburósa ascépta cu totii spectacolulu dorerosu. Singuru regin'a si-tiene inca si si-manifesta curagiulu.

— Vreu sê-ti rapésca sceptrulu — dîse ea cãtra barbatulu seu — macaru nime n'are ca tine poterea de a-lu portá. (Ací aruncã regin'a o cautatura maniósa a supra noru-sa Elen'a). Este mai bine a morí cu gloria, decãtu a abdîce! Ieti calulu, mergi la armata, ea te va urmá! Apoi se întórce cãtra cei de facia, si le trêntesce vorbele: „Eu nu sciu cum póte cineva sê paresésca pe regele seu în astfeliu de mominte. Ve va paré reu!“

Duces'a de Orleans cade în genunchi inaintea socrului seu si lu-róga cu lacrimi sê nu abdîca ci sê tiena sceptrulu care e pré greu pentru manile ei. Sócr'a si cumnatele ei priviau la ea cu mania, gelosía si invidia. Cã-ci în acestu tablou de disgratia omenésca nu po-tea sê lipsésca si o astfeliu de trasura specifu femeiesca. Dar lucru érá pré naturalu, ca sê se véda si acésta trasura a slabitiunii femeiesci, cã-ci ací nu érá vorb'a numai de „gelosí'a copilarésca femeiesca“, ci érá vorb'a, cã duces'a de Orleans ar stá în legatura cu opo-itiunea, si de ací partea femeiesca din famili'a regésca uriá si persecutá pe acésta ducesa. Fetele lui Louis-Filipu tieneau inca si acum, cã 24 fauru nu e alta decãtu resultatulu intrigeloru palato-parlamentarie, pentru aceea un'a din ele prinse cu manía man'a lui Lasteyrie, si-i dîse: „Dta esti aici numai ca sê ne vindi!“

Unii din ómenii curtii se simtíra indem-nati prin incuragiarea reginei, de a-si aretá loialitatea cavalérésca.

— Nu abdîceti, Sire, — strigã dlu Piscatory.

— Asié e, Sire, nu abdîceti — repetí dlu de Neuilly.

— Asié credeti? — respunse întrebandu omulu fluctuantu. E, bine, io n'am subscrisu inca abdîcerea mea.

Dicêndu inse aceste, i se parea betranului, cã aude apropiandu-se sunetulu puscелoru, si o ametiéla completa se depinse pe faci'a lui. Ca omulu care cêrca unu ochiu sê-i insuffle curagi-ju, cautá si elu în giuru de sine; dar domnii Thiers, Duvergier, Remusat, Cousin si altii, nu scimu cum se mai numiau, chiar si vechiulu maresialu Soult, cautau cu ochii la pamentu, si remasera muti cu totii.

Intr'aceea, cei doi principii, Nemours si Montpensier, josu în curte aflara cã regele ar voi a-si retrage abdîcerea. Deci grabira în susu, si ducele de Montpensier stá de tatalu-seu sê-si tiena cuventulu datu de abdîcere. Regele cu vóce fórte debila intréba pe stêlpii presenti ai regimului Juste-milieu: „Este posibilu a tiené Tuileriele?“

— Da, — respundu dóue-trei voci.

— Ba, — striga cu impacientia cei mai multi.

— Déca dar Tuileriele nu se potu tiené, io nu vreu versare inutila de sange. Io abdîceu — dîse în urma regele.

Candu elu pronuciã acum a dóu'a óra aceste cuvinte, se aréta maresialulu Gerard la pragulu cabinetului Regin'a alérga inaintea lui: „Ah! iubite maresialu, scapa-ne! Sui pe calu si mergi!“ Vechiulu soldatu se pléca cu umilintia. Elu avea sê publice la poporu abdîcerea lui Louis-Filipu de la tronu, si a dá pondu acestei concessiuni reconciliatrice prin valórea sa personala.

Pré tardíu! Tóte si tote sunt pré tardíu.

În josu la pórt'a palatului lu-punu pe calu pe acestu betranu cuceritoriu alu citadelei de la Anversa; elu érá vechiu, morbosu si frantu de superare, si i dau o frundia verde în mana si-lu lasa sê o duca ca semnu de pace inaintea torentului revolutiunii. Abié ajunsu în piati'a Carrousel, i vine în minte unui-a dintre cei ce lu-insociã, deputatulu Lacrosse, cã totu-si ar fi cu multu mai bine, déca maresialulu ar presintá poporului unu documentu formalu de abdîcere. Dlu Lacrosse grabesce la palatu, intra în cabinetulu regescu, si spune acést'a celui mai tineru din fíii lui Louis-Filipu. Montpensier pune unu frustu de chartía pe més'a ce stá în midiloculu cabinetului, si dîce cãtra ta-

talu-seu: „Sire, trebe sê-ti subscrii abdîcerea de la tronu!“

Regele se redica si cu pasiu incetu merge la mész'a de scrisu, unde fiulu seu pusese degia unu scaunu. Ací regin'a se mai încérca inca odata a se opune, si cadindu pe braciile barbatului seu, i striga: „Nu scrie, Sire, nu subscrie! Nu cede la o rescóla! Ómenii vreu sê ve intimideze!“

Betranulu stâ pe cugete; Montpensier inse

mi timpu. Intemple-se ori ce, io nu potu scrie mai iute.“ Si scrise cu litere gróse si incetu:

„Eu abdîcu de coron'a, care vointi'a natiunala m'a chiamatu a o portá, in favorea nepotului meu, contele de Paris. Fia, ca sê póta reiesí in marea opera la care e chiamatu astadi!“ (J'abdique cette couronne, que la voix nationale m'avait appelée à porter, en faveur de mon petit-fils le comte de Paris. Puisse-t-il réussir dans la grande tâche qui lui échoit au-

— *Inderetru, ucigasiloru, inderetru!* („Cavalerii nopti“, pag. 65.)

cu o cautatura de impacientia aréta la charti'a de pe mésa. „E! bine, déca o voiti...“ dîse regele, si punendu-se la mésa incepe incetu a scrie.

— Grabiti, Sire — se audí o vóce, nu se scie a cui — grabiti, câ-ci se audu degià puscaturele in piati'a Carrousel.

Omulu betranu i se parea acést'a totu-si pré multu. Cauta in susu, cérca maniosu persón'a care a vorbitu, si apoi dîce: „Dar lasati-

jourd'hui!) La 24 fauru 1848. Louis Philipp.“

Precum se vede, elu nu s'a grabitu; si-a luatu timpu a face o prósta gresiéla (appelée in locu de appellé.)

Dupa ce a scrisu si subscrisu acestu d'ocumentu, regele l'a cetitu cu vóce móle. Regin'a l'a imbraciosiatu cu o delicatetia passionata si-i dîse: „Mai adauga, câ doresci ca nepotulu sê fia tîe asemenea. Câ-ci, domniloru

regele totu-si a fostu omu mai de buna credin-tia decâtu voi toti.“ Si la acésta ofensa mai adause cuvintele de rancóre; „Aveti acum ce ati voitu; dar ve va paré reu!“ ... Ér ex-regele betranu dîse: „Éca abdîcerea mea; duceti-o maresialului Gérard.“ Dupa óre-care traganare inca, luà dlu Baudin charti'a si grabì cu ea la maresialulu.

Iosifu Hodosiu.

(Va urmá.)

Din suferintiele junelui Werther.

(Dupa Goethe.)

Asié ori ce june vré a iubi,
Asié ori ce féta a fi iubita;
Dar, ah, de ce óre potu isvorì
Turmente-asié crude din cea mai santa
Simtîre ce omulu pote 'ncercá?

Tu-lu plangi cu dorere, sufletu seninu,
Si-i scapi suvenirea din desonore;
Privesce-a sa umbra 'n locuri de chinu,
Unu semnu pare-ati face si cu orore;
Fii omu, si iubescé, dar nu-mi urmá!

M. Strajanu.

Lupt'a între animale.

Daca privimu in misteriu creatiunei, si vedemu lupt'a cea continua in imperiu animaleloru, carea numai mórte si nimicire se vede a esecutá, atunci la prim'a impresiune dejudecamu de rea, stimulatiunea in marea armonia a creatiunei. Pre candu animalele cele mai feroce, din cari se afla intru tóte clasele si ordurile loru, precum: leulu, tigrulu, panterulu, leopardulu, lupulu, hien'a, vulturii, falconii, crocodilulu, viper'a, sevalii, paingeniei, etc., sunt inarmati cu armele cele mai veninóse si sfasietórie de préd'a loru; pre atunci si cele mai simple si inocinte animale sunt provédute cu contra arme dinaintea persecutoriloru loru. Dinsii, ghiarele, astuti'a multoru animale sunt admirabili, nu altcum si scutulu, fug'a, prefacerea altor'a. Pre candu ferocele rapitórie se vedu avisate a subsistá din carnea si sangele altor'a, pre atunci acele animale sunt si in stare a se aperá. E contradîcere mare la parere, si totu-si conditiune neincungiurabile acésta lupta între animale.

In inim'a omului se escita fiori de ferocitate animalieloru, cari de multe ori si lui sin-

guru, regintelui loru, inca i-sunt periculóse, dar si o compatimire de sórtea nepotintióseloru animale cari cadu préd'a loru. Care inima semtítória nu compatimesce pre serman'a pitulice, carea cu asiá grigia mare si-clocesce óuale sale, candu rapitória gaitia o rapesce de bucuri'a ei mamésca, mancandu-i óuale? Séu pe fragedulu colibri, candu inimiculu lui de mórte, paingenulu vampiricu, sugé sangele puisioriloru lui pelegi?!

Dar sê intramu mai afundu in lupt'a acést'a sfasietória a animaleloru. Lupii si hieele, de-sî se tienu de famili'a canelui, totu-si numai atunci se grupéza la olalta, candu voiescu o intreprinde, una venatória ponderósa, si la impartiel'a predei se sfasia ei de ei.

Condorulu, puterniculu reginte alu pase-riloru, sta pe piscurile cele mai nalte a le Americi sudice ca unu diplomatu astutu la panda, si candu alte paseri mai mici voiescu tocmai a asterne més'a, gustandu din predele loru, se rapediesce spre dinsele, cari apoi croncanescu lauda creatoriului, potendu scapá numai cu capulu din ghiarele lui. Pred'a e a condorului.

Manier'a vulturelui nordicu de a invinge si boulu, e eclatanta! Mai antâiu sbóra pre suprafaci'a marei ca sê i-se umediésca aripile. Dupa acé'a iesa pe tiermure prundosu si se scalda in nasipu, care i se incarca pre aripi. In urma, sborandu spre bou, atât'a lu-lovesce cu aripele peste capu, pana ce i-imple ochii de nasipu, care, astfelu orbitu si inspaimentatu fiindu, fuge lumea amara de inimiculu seu, si tocmai prin fuga ostenindu-se, cade pred'a vulturelui.

Astuti'a vulpei e renumita. Jalusi'a scrófei selbatece pentru purceii ei inca e nespusa. Si totu-si vulpea mai mica si mai slaba manca friptura de purcelu selbatecu. In apropiarea cuibului scrófei cu purcei si-alege unu trunchiu, pe carele póte sarí susu si josu cu usiorintia, apoi dóue-trei dîle se exercitéza in saritur'a acést'a la vederea scrófei, carea, simpl'a de ea, la urma afla o placere in gimnastic'a vulpei, se increde in ea, iesa cu purceii la revista mai de aprópe, si de odata se trediesce câ vulpea a saritu pre trunchiu cu unu purcelu alu ei, pe care tocmai lu-spinteca!

Sciuc'a, pentru esemplu, asiá e de flaman-diósa, câtu in lips'a altui nutrimentu, si-consuma insu-si fetii ei.

Lupt'a între animale une-ori are si caracterulu jalusiei si a predomniei. Cocosiulu, cocostîrculu, canele, taurulu, leulu, paingenulu, furnic'a, albin'a, ba si porumbulu celu blandu

se lupta de mórte din jalusia si provincialismu.

Asiá lupta e fórte caracteristica între moime. Dr. Brehm scrie despre lupt'a moimeloru din jalusia si provincialismu estu-modu: Dupa intr'unirea unei societâti de moime, de locu se incepe o viétia plina de activitate. Mai antâiu pasiescu la alegerea conducatoriului, inse nu cum-va dupa principie republicane prin sufragiu universalu, ci curatu dupa sistemu monarchicu, prin lupte sangeróse a barbatusiloru. Dintii cei mai lungi, manele cele mai tari, decídu acì. Muscaturele si pumniturele sunt armele, cari facu ordinea. Celui mai tare i-compete coron'a. Intiepleptiunea lui sunt dintii. Galanteri'a câtra sesulu frumosu nu se tiene de calitâtile regelui, cetatea se ié prin asaltu! Una moimutia nu póte nepedepsita sê cocheteze cu vre-unu supusu. Ochii regelui sunt pandarii cei mai buni, disciplin'a e aspra. Loviture de palme preste gura, smulgerea perului din capu, sunt pedéps'a unei infidele. Daca se maresce societatea fórte, atunci sub conducerea unui povatiuitoriu puternicu se forméza colonia nóua, dar numai dupa lupta sangerósa. Moimutiele feminine cu totu zelulu fragedu se sílescu a curatî vestmentulu perosu alu suveranului, éra elu sufere acésta distingere gratiósa cu predileptiune, ca unu pasia. Elu inse se ingrigesce de deplin'a siguritatie personala a supuseloru, ochii lui ageri veghiéza neincetatu, si asié usioru descopere pericululu." Séu nu e acést'a descriere o icóna in miniatura a despotismului omenescu, carele despretiuesce sufragiulu universalu, si se radiema pe baionete? E comica persecutarea moimeloru candu incepu a sarí de pe crénga, si candu insa-si cód'a face la unele servitiile cele mai bune. Moimele cele de rangulu mai mare: Orangutangulu, Stentorulu, Goril'a de Afric'a, in mani'a loru, ataca si pe insu-si omulu.

Sunt peste un'a suta de soiuri de sierpi, cari traescu din sangele altoru animale. Viper'a de Peru ucide in 3 minute cu veninulu seu. Surucuculu din Guinea, care joca tóte colorile curcubeului, prinde si animalulu celu mai fugaciu. Crotelulu clentienitoriu inca e fórte periculosu in Brasili'a. Bo'a nu e veninosu, dar ucide si animalulu celu mai mare prin incingere pe dupa pantece, tienendu-se cu cód'a de atare arbore. Cipo, o vipera, suie finicii cei mai netedi, ca sê devasteze cuiburile paseriloru.

G. Traila.

(Finea va urmá.)

Doine si hore.

(Din giurulu Sesarmului, in Transilvania.)

XXII.

Ah, uríte, cum te-asíu vinde,
Numai de te-asíu poté prinde :
Dragoste, cum te-asíu luá,
Numai de te-asíu capetá.

XXIII.

Pan' portám péna de tisa,
Lumea mi-erá mai inchisa ;
De candu portu de loboda,
Lumea mi-e mai sloboda.

XXIV.

Mandra-i lumea cu feciori,
Si cu jocu in serbatori,
Mandra-i lumea si cu fete,
Fara feciori nu se siede.

XXV.

Paseruica cu cununa,
Nu cantá sér'a la iuna ;
C'a mea inima nu-i buna,
Câ-i legata cu cununa,
E legata cu curele,
Si-i stricata de guri rele.

XXVI.

Mandrutia, de dorulu teu,
Si-a séra-am trecutú prin teu ;
De dorutiulu dtale,
Si-a séra-am trecutú prin vale.

XXVII.

Fostu-am omu, n'am fostu nimica,
Dorulu mandrei reu me strica ;
Fostu-am omu, n'am fostu tandala,
Dorulu mandrei reu me'nsiéla.

XXVIII.

Somnu-mi e si nu me culcu,
Doru-mi e si nu me ducu ;
Totu atât'a de acuma,
C'a trecutú siag'a si glum'a.

Culese de

Ionu Muresianu.

S A L O N U.

Adunarea generala a Asociatiunii transilvane.

Naseudu, 7 augustu, sér'a. A diecea adunare generala a Asociatiunii transilvane se va deschide mane deminéti'a la noué óre.

Intrati in modestulu orasielu romanu, capital'a districtului Naseudu, furemu surprinsi de o verdétiá pré placuta atátu ochiloru câtu si fantasiei nóstre, ocupata cu multe si maretie idei din cunun'a suveniriloru si aspiratiuniloru nóstre natiunale; dóue síre de mesté-ceni tineri, postati de ambe laturile stradei principale ne insocira pana la capetulu opusu alu stradei atinse, unde se innaltia cu fala unu arcu triumfalu, decoratu cu tricolori natiunale. Grupe numeróse furnicau, sér'a, mai alesu pre strad'a principala, parte curiosi s'audia accentele dulci melancolice ale muziceii romane de granitia, parte dorindu sê petróca cu atentiunea meritata conferinti'a amicului nostru I. C. Dragescu „Catra Romanu'a“ si „O privire in trecutul si viitorulu Romaniloru“, care intretienú cu multu entusiasmu inflacaratu de cele mai frumóse aspiratiuni romanesci. Urárele si aplausele publicului numerosu salutau nu arare ori eruptiunile nobile ale patriotismului romanu.

Orsiestrulu graniciariloru romani incepú catra optu óre de séra sê incante pe fratii adunati din multe si departato parti ale patriei romane. Unu mersu romanescu, viguros si rapitoru, mai multe arie si doine ardeleno compuneau farmecatóri'a cununa a muziceii naseudene.

N'avuramu norocirea sê potemu asta la intrarea si primirea solemná a presiedintelui asociatiunii transilvane care, dupa programulu comitetului arangiatoriu, avú locu in 5-6 óre d. m., candu dlu presiedinte lasá a se pricepe cá, realesu de presiedinte alu asoc., n'ar fi aplecatu d'a mai suportá sarcinele acelu postu inaltu.

Dupa terminarea conferintiei amicului nostru Dragescu, o mare parte din publicu, tineri si betrani, mai petrecura pana catra média-nópte in sal'a conferintiei, intre toaste si fratiesci imbracisiári, aducundu si aminte si de detorinti'a ce o au intru implerea postului de presiedinte alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, despre care vomu raportá mai la vale.

Estu-modu se inchia prediu'a adunárii generale a asociatiunii transilvane.

II.

Naseudu, in 8 augustu. Dóue-dieci si un'a de salve anuciara, in crepatulu dioriloru, inceputulu ser-

batórei. La órele 8 si 1/2 se celebrá s. liturgia in beseric'a romana locala, la care fu invitatu si petrecutu presiedintele as. Cu unu quartu de óra inainte de deschidere, membrii adunárii generale unduléza in sal'a de conferintia, in edificiuu din castrulu arangiatu anume. Dlu Macelariu propune una deputatiune de 12 membri, sub conducerea vicariului maram. M. Pavelu, pentru a invitá pe dlu presiedinte spre a deschide adunarea generala.

Partea anterióra a salei de conferintia este destulu de redicata pentru ca publiculu, ce ocupá cealalta a salei, sê védia gentil'a si frumós'a cununa de dómne si domnióre, intre cari observaramu cu fericire pe esc. sa dn'a Popu cu amabilele sale fíice, Aureli'a si Elen'a, pe gratiós'a dna Emili'a Ratiu si alto incantatórie fíice ale natiunii romane, numelo caror'a nefinduni cunoscutu nu vi-lu potemu spune aci.

Dlu presiedinte bineventatu de urárele membriloru si publicului de facia, ocupandu-si scaunulu presiedialu, prin una cuventare frumósa, dechiara deschisa adunarea gener., accentuandu necesitatea reunirei pre terenulu literaturii si culturai poporului romanu, care singuru ni-a mai remasu deschisu. Dlu capitánu alu districtului Naseudu, Ales. Bohatielu, salutá adunarea fratiloru de unu sange prin unu discursu petrunsu de intentiuni pre câtu de practice pre atátu de salutarie pentru cultur'a si prosperitatea poporului, terminandu prin descoperirea viului interesu alu graniciariloru pentru scopurile asociat. Nu me voiu insielá, afirmandu cá tóte comunele din districtulu Naseudului se fecera mcmbri fondatori ai asoc. transilvane, oferindu câte 100—200 fl. v. a. Ni facemu numai detorinti'a, salutandu generosulu zelu alu fratiloru nostri Naseudeni pentru promoverea prosperitáti nóstre natiunale.

S'alegu de notari ad hoc ai adunári gen. dnii: Iustinu Popfiu, dr. Lazaru si Macsimu, apoi se esmitu mai multe comisiuni in afacerile dílei. Dlu presiedinte anuncia, cá dnii: Popfiu, Dragescu si Vulcanu voru tiené disertatiuni. Dragescu suitu la tribuna desfasiura insusírele morali ale femeiei preste totu si apoi ale femeiei romane. E de prisosu sê spunemu, cá genialele reflesiuni ce compunu discursulu dlui Dragescu, asemenea si margaritariele scóse prin dsa din poes'a poporului romanu au euceritu cu multa succesu atentiunea si aplausele numerósei adunári.

Precandu scriemu aceste síre, Iosifu Vulcanu intretiene adunarea prin discursulu seu despre doinele haiducesci. Apoi va vorbí amiculu nostru Popfiu.

Dupa média-di banchetu splendidu, apoi jocu poporalu in castru.

III.

Naseudu, 8 sér'a. Dupa I. C. Dragescu, precum anunciai, se urcă la tribuna Iosifu Vulcanu, vorbindu despre cantecele haiducesci, cari, ca totu atâte dovedi ale patriotismului si virtutilor poporului romanu contra calumnielor straine, au insuflitû cu multu succesu publiculu ascultatoriu, care se manifestă prin aplause viuc.

Banchetulu se incepù la 3 ôre d. m. si dură pana la 6 ôre, între toaste pentru imperatulu, pentru presedintele si comitetulu asociatiunii transilvane, pentru dómnele romane, pentru poporulu si intieleginti'a districtului Naseudu s. a. Entusiasmulu fû nutritu neinteruptu prin productiunile muziceii romane din districtulu naseudenu. O multîme mare de poporu undulă in giurulu localitătii adunării, formandu ici si colé grupe dese, unii dansandu, alții cantandu si manifestandu cele mai viue semne ale bucuriei.

La 9 ôre de séra se deschise unu nou isvoru de placere pentru ôspetii fratiloru naseudeni, adeca DD. Dragescu si Vulcanu tienura o conferintia literara, celu d'antăiu despre „unu martiru romanu“, alu douile ceti unu potpouri umoristicu între cele mai viue semne de placere ale publicului numerosu, in midiloculu caruia stralucea o frumósă cununa de dame. Intre discursurile aceste pauzele fure ocupate, parte de muzica, care intonă din melancolicele arte ale poporului romanu, parte prin dechiamatiuni esecutate de dd. Leonu Murésianu („Catra renegati“ de I. Vulcanu) si N. Alexi („Vitejii Daciei“ de Lapedatu). Venitulu conferintiei se urca la 100 fl. destinatulu in favórea infiintiării academiiei romane si a teatrului nationalu.

IV.

Naseudu, 9 augustu. Siedinti'a se deschide la 11 ôre in presinti'a unui publicu numerosu. Se dá cetire procesului verbalu din siedinti'a trecuta. Se dá cetire la doue telegrame de felicitare, din Brasieiu; se primescu cu aplause. Adunarea aména cetirea disertatiuniloru dloru Popfiu, Mihalasiu si Petrosu pana la terminarea lucrăriloru curente.

Nichita cetesce reportulu comisiunii bugetarie, care dupa pucina desbatere se primesce.

Comisiunea pentru conscrierea membriloru noui si-cetesce reportulu seu; s'a incasatu de totu 6527 fl., s'au insinuatu doui fondatori: Axente Severu si Augustinu Munteanu. Comisiunea pentru revisiunea socótelorulu dá cetire raportului seu, care se apróba prin urări viue pentru casariulu asociatiunii, Stegériu, care multiamindu adunării pentru manifestatiunile de recunosciinta ale adunării, dechiară, că se va face membru fondatoriu cu 2 obligatiuni de statu in valóre de 200 fl. Romanesc'a dsale dechiaratiune fu primita cu aplause.

Comisiunea esmisa pentru propuneri recomanda adunarei unu proiectulu de statute pentru fondarea unei academiie romane de drepturi, care se primesce cu o mica modificatiune. Mai departe propune a se votă 500 fl. ca premiu pentru elaborarea unui manualu de economía. Se primesce. Se mai propune, a se da premie pentru scrierea biografiei celor mai insemnati barbati romani din trecutu s. a. Se mai facu inca alto propuneri, de mare importantia, cari tóte se primescu cu pucine modificatiuni, — anuciandu-se siedinti'a urmatória pe dupa miédia-di la 5 ôre.

S. Botizanu.

CE E NOU?

† (*Necrologu*.) Cu anima doioasa trebuie sê inregistrâmu, câ crud'a morte rapí din mediu-loculu nostru pre una fiintia amabile, carea respandea odorulu si fericire între toti cei ce o incungiurau. Acést'a este Otili'a, fiic'a deputatului dietalu Sigismundu Victoru Popu si a sociiei sale Rosali'a nasc. Draganu; ea repausă in Balaton-Füred, in 4 a lun. curinte, la 11 ôre deminetti'a, dupa una suferintia de trei luni, in etate de abié 17 ani. Frumós'a rósa si incantatóri'a fiintia eră prevediuta de natura cu cele mai rare donuri, ca intruniá gratiele cele mai atragatórie cu o inteligentia si educatiune, cari nu lasau nemicu de doritu. Ori-cine o-a vediatu o data si a conversatu cu dinsa numai câte-va minute, remanea farmecatu de manierele sale dulci, de nobletia, delicateti'a si modestia, cari o ornau in gradulu supremu. Ea vorbiá cu asemenea perfectiune si fluiditate, afara de limb'a sa materna, limbele sorori, italian'a si frances'a, apoi german'a si magiar'a. In piano-forte inca eră una adevrata artista. Inse mortea invidiá tóte aceste gratie, tóte aceste inusfri nobili, si rupse viéti'a fragedei flori. Unu publicu numerosu asistă la ceremonialulu funebralu si optu juni romani, tienendu faclie in mane, incungiurau cosciugulu. Asié între suspine si lacreme generali, defunct'a fû petrecuta la cimiteriulu Cherepesiu, unde fû astrucata in 6 l. c. Nimene dintre cei de facia nu sentí mai dorerosu acést'a lovitura a sortii decâtu unu junc si iubitu alu nostru amicu din Transilvani'a, care inainte cu câte-va luni incredintiá pre Otili'a, si avea illusiunea dulce de a se crede fericitu. Elu este asta-di neconsolabilu. Dorerea profunda ce ni-o casionă si nóe acestu casu tristu nu ne mai lasa a continuá; terminâmu dara dîcundu din anima: Fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!

⊙ (*Dict'a Ungariei*) si-a tienutu ultim'a siedintia in 4 aug., candu apoi s'a prolongatu pre unu timpu nedeterminatu. Innainte de prolongare, deputatulu Danilu Irányi a ivitatu pre presiedinte ca, la casu candu guvernulu ar voi sê faca dispusetiuni ilegale si

arbitrarie, sê conchiame numai de câtu pre deputati, ca estu-modu sê se pôta pronunçiá a supr'a conduitei guvernului facia de constelatiunile politice ale Europei. Dupa-ce presiedintele facù promisiunea, câ si-va impliní cu conscientiositate detorintiele, pre cari i le impunu legile si regulamentulu camerei, deputatii se despartíra între urári si aplause.

⊙ (*Unu magiaru infalibilistu*) din Satu-Mare tramise imperatului Napoleonu, in limb'a magiara, in 23 iuliu, urmatoriulu telegramu : Sê nu cutezi a revocá din Rom'a soldatii, pre cari i-ai tramisu acolo pentru apărarea Santfei Sale Pap'a, câ-ci Dumnedieu ti-ar resbună acêsta fapta intr'unu modu infricosiatu. — Bietulu omu si-a perdutu mintea. Dar, pentru ce nu merge la Rom'a, ca sê apere elu pre Santí'a Sa Pap'a, in loculu soldatiloru francesi? Este lesne a stá in Satu-Mare si a pretinde, ca francesii sê apere pre Pap'a.

⊙ (*Hymen.*) Zelosulu si devotatulu tineru Simeonu Budisianu, teologu abs. de Gher'la, si-va serbá in 29 augustu a. c. cununi'a cu frumos'a domnisióra Agnet'a Lobontiu, fiic'a fostului arci-diaconu Ioanu, candu-va Lobontiu in Giurtelecu. Ceriulu sê-si reverse darulu seu a supra acestei insociri fericite.

⊙ (*Relativu la Tofaleni*) din Transilvani'a, maltratati si scosi din vetrele loru in tomn'a anului trecut de catra ungurulu Apor, „Romanulu“ de la 11 iuliu st. v. publica una mica dare de sema a comitetulu infintiatu pentru ajutorarea si protegiarea aceloru nenorociti. Din acea dare de sema aflâmu, câ pana la 10 iuniu st. n. au incursu de la subscriitorii din Ostrunguri'a 3112 fl. 99 cr. v. a., ér din Romani'a libera 22,471 franci 21 centime in aur. Totu din Romani'a au mai incursu 360 lei vechi, de la comun'a Iasii 5000 franci, de la diuariulu „Traianu“ 560 lei noi si de la Botosiani 29 galbeni. Din restulu considerabilu ce a ramasu, dupa ce s'a impartítu una suma óre-care între nenorociti, s'a decisu, ca sê se cumpere una mosfa, pre care sê se asiedie sermanii Tofaleni, si acelu satu nou sê fia unu dreptu monumentu pentru iubirea si ajutarea fratiesca.

⊙ (*Avisu.*) P. t. DD. invetiatori, barbati de scola si partinitori de invetiamentu, cari voru participá la adunarea generale a „Reuniunei invetiatoriloru romani din dieces'a Caransebesiului“, ce se va tiené la 9/21 augustu a. c. in Oraviti'a mont., si voru avé lipsa de cortele pentru durat'a adunarei — la sosire voru binevoii a se adresá in privinti'a acést'a câtra subscrisulu. Iosifu Novacu, m. p., invet. in Oraviti'a.

⊙ (*Nenorocire.*) In tienutulu Secianului (Banatu) se radicá in 2 l. c. a. m. una negura inspaimentátória. Locuitorii alergara, dupa obiceiulu loru, indata in turnu, ca prin trasulu clopoteloru sê imprascie norii si sê alunge furtun'a. Dar chiaru trasulu clopoteloru facù ca trasnetulu sê se descarce in turnu unde omóri

pre clopotariu, ér pre doui insi de langa elu i vatemá forte greu. Furtun'a se trase apoi in valea de la Muraniu, unde se intemplá una rumpere de nori. Tóta comun'a se aflá in apa, carea se radicá in naltíme de unu stanginu preste suprafaci'a pamentului. Mai multe case se dirimara prin puterea teribilei elementu. Parculu celu frumosu din Muraniu s'a nimicitu. Secerisiulu acestui anu, care se aflá adunatu sub acoperementulu siureloru, s'a udatu totu. Daun'a, sê díce, câ este fórté considerabile.

Literatura si arte.

⊙ („*Freier Orient*“) este titlulu unui nou diurnalu care apare la Bucuresci in limb'a germana, dar care sente romanesc. „Informatiunile Bucurescene“ ni recomanda numitul diurnu germanu cu atátu mai multu, câ-ci nu este subventiunatu de Dlu Beust séu Andrassy, ci si-a propusu unu scopu nobilu, combaterea calumnieloru respandite de mercenariele foie ale acestoru-a. — Daca este asié, apoi salutâmu si noi aparitiunea diuariului germanu „Freier Orient“, care se va luptá pentru caus'a comuna.

Din strainetate.

⊙ (*Episcopulu Parisului, Georgiu.*) a emis unu cerculariu lungu catra preuti in caro, vorbindu despre resbelulu presinte cu unu entusiasmu cavalerescu, ordina rogatiuni si mise (liturgie) generali pentru noroculu armeloru francesese, inse nu numai pentru una dí, precum au facutu prusii, ci pentru totu decursulu resbelului. Afara de rogatiuni a mai ordinaru a se face pentru raniti colecte generali in tóte besericele.

⊙ (*In porturile francesese*) s'a terminatu d'a se inarmá cu mare grabire nesce vase cuirasate, de unu nou modelu, a caroru artileria este putienu numerósa, inse ingrozitória, séu mai dreptu monstrósa. Aceste vase au pinteni de o putere necunoscuta pana acuma. Acesti pinteni servescu pentru a sparge vasele inimice.

⊙ (*In Parisu, entusiasmulu*) cresce in proportiuni neaudíte. Mai câ nu mai ajungu arme pentru inrolárilu de buna voia, cari se presinta din tóte partile Franciei. S'au subscrisu degiá mai multe milióne in favórea ranitiloru.

⊙ (*Nemicu nu e mai schimbatoriu decâtu noroculu.*) Candu tóta lumea credea câ, in urm'a invingerii de la Saarbrücken, reportata de francesi contr'a prusianiloru, cesti din urma nu voru mai poté esoperá nemic'a contra armeloru francesese, pre atunci unu telegramu din Munichu ni anuncia una invingere stralucita a armeloru prusiane contr'a celoru francesese, eluptata la

Weissenburg in 4 augustu. Dintre bavaresi, cari au formatu avangard'a in acésta lupta, desvoltandu totu odata cea mai mare bravura, au remasu morti 300 fetiori si 800 raniti; dintre francesi au caditu in manile inimiciloru 800 fetiori si 18 oficierii

⊙ (*In bataia de la Weissenburg*) s'au luptatu 14,000 militari francesi, condusi de generalulu Douai, contr'a 120,000 prusiani. Lupt'a a fostu sangerosa si a duratu mai multe ore. Cu acésta ocaziune generalulu Douai a remasu mortu.

⊙ (*In urm'a invingerii prusianiloru.*) in 5 aug. sér'a totu Parisulu a fostu fôrte iritatu; s'au intreruptu comunicatiunile si banchierii si-au inchisu comptoarile scriindu pre usiele lor: „Inchise pana la ocuparea Berolinului!“

⊙ (*Dinar. francesu „Gaulois“*) spune, câ prusianii au suferitu la Weissenburg una perdere de 7000 fetiori.

⊙ (*In 6 aug.*) s'a intemplat, la satulu Wôrth, una lupta noua, in carea francesii fure batuti a dou'a ora. Maresialulu Mac-Mahon fu respinsu de prusi catra Bietsch.

⊙ (*Telegramele*) tramise la Berolinu de pre campulu resbelului spunu, câ prusianii au prinsu 4000 francesi; au enceritu una multime de tunuri si preste 40 de mitraillese. Acea e fôrte curiosu, câ nu spunu câti fetiori au perdutu si ei, câ-ci noi nu nepotemu inchipu lupta in carea se cada numai din una parte, era din cealalta nu.

⊙ (*Scirile ulterioare*) voiescu sê scia, câ armat'a prusesca de média-di a trecut Renulu pre trei locuri, si câ principele prusescu de coróna inaintéza neimpedecatu catra Nancy, carea jace in intrulu Franciei, pre lini'a ce duce catra Parisu.

⊙ (*In urm'a nefericitei lupte de la Wôrth*), imperatés'a Franciei, Eugeni'a, a emis una proclamatiune, prin carea, aretandu resultatulu nefavoritoru alu armelor franceze, provocà pre toti cetatiani la unire si dechiara, câ dins'a va fi cea d'antâiu gat'a pentru aperearea Franciei.

Felurite.

⊙ (*Urm' remasiagu între Haydn si Mozart.*) — Haydn n'a iostu numai unu componistu mare, ci si unu fortepianistu escelinte. Aflandu-se odata in visita la amicul seu Mozartu, in decursulu conversatiunei i dîse: „Eu credu, câ potu jocà numai decàtu si fara erore veri-ce compositiune a Dtale!“ — „Despre acést'a-me indoiescu“, respunse Mozart. Treb'a veni la remasiagu, si anume, celu ce va perde remasiagulu sê platésca pentru ambii cina si champagner. Abié trecù una diumetate de óra, si Mozart dede amicului seu nesce note, cu cari, uimitu de simplicitatea cea mare a

loru, se puse la claviru. Pana la midiloculu bucâti i succesa bine, candu apoi stete numai decàtu in locu, intrebandu: „Ce-i acésta Mozart? Manile mele trebue sê apuce accorde la marginile estreme ale clavirului si totu de-una-data in midiloculu lui e a se dá unu tonu. Nime nu pôte jocà bine acésta pusetiune.“ Mozart se asiedia suridiendu pre scaunulu din naintea clavirului si incepù a jocà. Candu ajunsu la tactulu fatalu, indata si-aplecà capulu, dede cu nasulu seu cam lungu tonulu cestiunatu, chiaru si plinu, si terminà de locu compositiunea. Haydn rîse si recunoscù, câ natur'a a provediutu pre Mozart cu calitâti speciali pentru musica precum nu i-au fostu cunoscute pana acuma, si platì voiosu remasiagulu.

⊙ (*In Londr'a esiste una fabrica*) pentru dinti artificiosi, in carea se gatescu pre tóta septeman'a câte 40,000 bucâti, si cu tôte aceste numai cu greu pote implini tôte comandârile ce le primesce. Procesulu ce se observa la compunerea dintiloru e fôrte complicatu si recere cea mai mare grige, pentru a face posibilu una imitare acurata a naturei, mai cu séma in colóre. Daca dintii sunt gatiti cu grige si politi — cea ce se face cam de câtra 70 femei tenere — atunci numai unu omu de specialitate i pote desclini de cei naturali.

⊙ (*Diura de 6 augustu in istoria.*) De acésta diua sunt legate urmatóriele date istorice de interesu insemnatu. Asié, in 6 augustu 843 s'a incheiatu conventiunea de la Verdun, si s'a infintiatu Germani'a; 1648: inchaiarea pacii de la Westfali'a; 1762: Catarin'a renuncia la domnirea rusesca; 1806: finea imperiului germanu, Franciscu II depune coron'a imperatés'a; 1833: unu congressu mare alu monarciloru, ținutu in Teplitz contr'a Franciei; 1840: desbarcarea ni Ludovicu Napoleonu in Boulogne, devine prinsu si transportatu la Ham; 1870: bataiele de la Wôrth si Saarbrücken.

⊙ (*In resbelulu presinte*) ieu mai multi omeni parte, decàtu in ori-care altu resbelu din acestu seculu. Acum stau facia in facia 800,000 fetiori. — La Marenco in 1800 au fostu de una parte 28,000 francesi de alta parte 30,000 austriaci; la olalta 58,000 fetiori. — La Austerlitz au fostu 90,000 francesi, 80,000 austriaci si rusi; la olalta 170,000; dintre cari au caditu si s'au ranitu 23,000 fetiori. — La Jena: 100,000 fr., 100,000 prusi; la olalta 200,000; cadutisi raniti 34,000 fetiori. — La Wagram 150,000 francesi, 130,000 austr.; la olalta 280,000; au caditu si s'au ranitu 24,000 fetiori. — La Borodino: 125,000 fr., 125,000 rusi; la olalta 250,000; au caditu si s'au ranitu 80,000 fetiori. — La Lipsce'a: 150,000 fr., 280,000 nemti; la olalta 430,000; au caditu si s'au ranitu 50,000. — La Waterloo 68,000 fr., 67,000 englesi; la olalta 136,000; au caditu si s'au ranitu 14,000 fetiori. — La Solferino 135,000 fr. si italieni, 136,000 austr; la olalta 271,000;

au cădiutu si s'au ranitu 27,000 fetiori. — La Königsgrätz 200,000 prusi, 200,000 austr., la olalta 400,000 ; au cădiutu si s'au ranitu 28,000 fetiori.

⊙ (*Tout comme chez nous.*) Diuar. „Presse“ din Vien'a scrie următoriele: Unu numeru mare dintre cetitori, cuprinsi de una curiositate panica, nu potu asceptá momentulu, in care va aparé raportulu despre prim'a lupta mare. „Diuariele prusesci si franceze vorbescu pre tota diu'a despre atât'a si atât'a victorie, éra in Vien'a nu se pote ceti altu ce-va, decâtu câ Saarbrücken e una cetate mica si altele — cine naib'a mai pote suferi acést'a!“ eschiamá unulu. Totu resbelulu si-a perdutu pentru mine voluptatea noutátii!“ dîce in modu flegmaticu alu doilea. Unu alu treilea se pune la mész'a de scrisu, pentru a tramite Redactiunei una epistola cam de urmatoriulu cuprinsu: „Dle Redactoru! Cu ce dreptu pretindi Dta inainte una prenumeratiune pre diumetate de anu, daca nu ni raportezi despre luptele, cari ni vinu la audiu? — Lasa una-data sê se misce armatele si nu tainuf sangerosele bataie, daca voiescu sê remanu si pre venitoriu alu Dtaie pré aplecatu abonante.“ La aceste si asemenea provocári urginte, dîce numitulu diuaru, nu potemu respunde alta-ce, decâtu câ, la tóta intemplantia, domnii Leboeuf si Moltke si-gatescu trebele reu din punctu de vedere alu diurnalisticii, se potu inse escusá in atât'a, in câtu de presinte ei lucra numai pentru paginole cele mari ale istoriei si, prin urmare, se ingrigescu pré putinu de diuarie. Inse spune acést'a impatientiloru, caroru-a li trebuescu la degiunu 20,000 morti si pre langa apétitu celu pucinu unu marsiu fortiatu, si ei te voru ride in facia. Flmandulu a mancatu decia din asiotte tote ciocnirile avangardelor si acumá trebue ca Pièce de Resistance una „lupta terribila“ Inzedaru lu-indruméza redactorulu politicu la telegramele diuariului oficialu francesu, cari spunu „câ nu esiste nimic'a nou de pre campulu resbelului“, câ-ci trebue sê curga sange, fia acel'a chiaru si pre chartia! Daca potu fi armate pre chartia, atunci trebue produse, pre acea cale, si bataie. Pré de timpuriu s'a trasu perdéu'a de pre teatrulu celu mare alu resbelului, si galeriele in publiculu cetitoriu batu cu picioréle si manele, ca sê se incépa una-data joculu. Noi credemu, continua susu mentiunatululu diuaru, câ teribil'a miseria se va estinde inca destulu de timpuriu preste mfi si mfi de omeni, si diuariele si-voru implini destulu de timpuriu detorinti'a, d'a depinge cetitoriloru loru marile maceluri de popóre. Lasa creda unele foie, câ corespundu dorintieloru publiculu loru, publicandu dupa una depesia minciunosă alt'a si mai incornurata, inse una foia seriósă trebue sê despretiuesca asemenea procederi. De altmintrea numerulu minciunelor tiparite

creste pre di ce merge in intru si afara de Germani'a si, preste putinu, celu maí adevératu si fidelu telegramu de sensatiune de pre campulu resbelului va trebui sê contiena: De astadi deminétia se mintiesce pre intréga lini'a. Detairurile lipsescu inca.

⊙ (*Doi diuaristi germani*) s'au propusu a petrunde cu ori-ce pretiu in armat'a prusiana spre a poté scrie corespundintie originale de pre campulu resbelului. Au amblatu in drept'a si in stang'a spre a poté obtiné permisiunea pentru acestu scopu, inse cu tóte acestea n'au isbutitu. In fine s'au decisu a intrá ca voluntari in armata, si astu-feliu li s'au implinitu dorinti'a.

⊙ (*Conflictulu dintre Francia si Prussia*) este obiectulu conversatiuniloru in toté societátile. Diuaristic'a inca nu intardí de a-si intretiené lectorii cu totu feliulu de istorii si anecdote despre generalii si soldatii, cari sunt acum in focu. Inse totu nu esceléza neci unulu in acésta privintia ca Wistlaring, unu diuaru americanu, care in vastele-i corespundintie originale ce are de pre campulu de resbelu, acum implanta stindardulu prusescu in Parisu, acum da prinsu pre regele Prussiei in manile lui Napoleonu, care intra triumfatoriu in Berolinu. Apoi se mai dîci câ nu esceléza intru tóte americanii! De altmintrelea diuariulu numitu trage si unu cascigu bunu din grosolanele lui scorniture, câ-ci abonantii i-se immultiescu.

⊙ (*Oppenheim*), banchieru in Francofurtu, a tramisu regelui prusescu 4 milioane franci, pentru acoperirea speselor, ce se receru pentru resbelulu presinte. Pre langa acést'a, mai in tote cetátile Germaniei se facu contribuiiri pentru ranitii prusesci, pentru ca celu putienu estu-modu sê se usiuredie miseriele acestui resbelu.

Gâcitura de semne.

De Emili'a Maniu.

.a:š?u — u * * o?e ' : še;a? Δa?e
 +o — o * * u * * u — a ?e * * a ?i Δu
 * * e ' !?a + a + u ; o ; a .a?e
 I: Δc * * Δ.e: Δui * * Δ?a — u + i Δu
 Ša? a:i.'a .i iuli Δo?e
 * * e i: + i: * * e ' : :e □?u §
 + a + i a — u š: * * ei §u — * * o?e
 :u .ai * * u?i Šea Δioiu.

I_o * * i = u Δu — + a : u.

Suplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, col'a V.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.